

NOTE ISTORICE DESPRE MANĂSTIREA MIRA, CTITORIE FORTIFICATĂ A CANTEMIREȘTILOR

Sergiu Iosipescu

În ultimele decenii ale secolului XVII, Țara Moldovei, aflată între Imperiul Otoman și Polonia, a devenit scena de înfruntare a acestor două puteri. În 1685—1686, primii ani din domnia lui Constantin Cantemir, podghiazurile polone, cuprinzând și pribegi moldoveni, prădau Moldova de la hotarul de nord pînă în ținutul Fălciu și Focșani, în sud. În aceste vremuri s-a gîndit bătrînul voievod moldovean să construiască o mănăstire, lăcaș de adăpost și reculegere.

Locul pentru ctitoria domnească a fost ales cu grijă, în Țara de Jos, pe valea Milcovului, mai sus de Odobești, locuri în care dușmanii nu pătrunseseră niciodată. Acolo, la Mira¹, se începuse încă mai demult construirea unui schit, de către episcopul Ioan al Romanului și boierul Moțoc din Odobești. Murind cei doi, jupîneasa lui Moțoc lasă lui Constantin Vodă Cantemir grija terminării construcției „... ca să o facă Măriea Sa monastire mare, ce se zice monastire domnească...”². Acest lucru se înfăptuia curînd prin înălțarea unei biserici de lemn, probabil vechiul schit terminat, și a unor chilii. Mănăstirea Mira, întemeiată astfel, a fost închinată la 1689, de către ctitorul ei, mănăstirii Vatopedi de la muntele Atos³, după ce mai înainte fusese înzestrată cu moșii.

Ascunsă în codrii mari de la poalele Vrancei, mănăstirea avea să rămîna așa cum o durase primul ei ctitor, pînă la cea de-a doua domnie a lui Antioh Cantemir, care, după cum spune cronica „... foarte era milostiv și ales spre călugării străini și la mănăstiri...”⁴; și de aceea în al doilea an al domniei sale (primăvara 1706—primăvara 1707), a mers la biserica lui Ștefan cel Mare din Hîrlău „... și au vrut să o tocmască, să o înzestreze cu moșii și cu bucate, să o facă mănăstire și să o închine la Sîntăgura...”⁵. Domnul „nu au sirguit” însă în gîndul său și planul a fost părăsit. Dar „... într-acestași an (al doilea de domnie) s-au apucat Antioh-Vodă, de au zidit mănăstirea de peatră din temelie de la Milcov ce se chiamă Mira, cu zid de peatră pen pregiur unde este mănăstirea de lemn făcută de tată-său de Cantemir-Vodă...”⁶. Construcția s-a început în anul 1706, așa cum indică și pisania pusă mai tîrziu deasupra intrării în pronaos, sub supravegherea vornicului Cîrstea. După Neculce⁷, s-ar fi construit atunci doar zidul împrejmuitor și clopotnița, însă pare sigur că Antioh Cantemir să fi înălțat la Mira și biserica din piatră, în care au fost aduse de la Iași oasele lui Constantin Cantemir⁸. Acest din urmă eveniment îl plasăm în intervalul dintre vara lui 1706 și primăvara lui 1707, ținînd seama că rămășițele primului ctitor trebuiau să fie aduse într-un lăcaș cît de cît terminat, și că, din primăvara lui 1707 și pînă la sfîrșitul domniei, Antioh Cantemir a stat la Tighina⁹, neputînd asista, așa cum se

cuvenea, la ceremonia reînhumării tatălui său. Este posibil ca anul 1706, indicat de pisanie¹⁰ pentru începerea construcției să fie și data înmormîntării la Mira a lui Constantin Cantemir.

La un deceniu după mazilirea lui Antioh Cantemir, ctitoria sa avea să treacă prin momente grele, provocate de războiul otomano-austriac din 1716—1718. Domnul Moldovei, Mihai Racoviță, conducînd țara cu oameni de casă sau cu rude de ale sale, provocase nemulțumirea mai ales a boiernașilor din Moldova de sub munte, în frunte cu stolnicul Vasile Ceaurul, din neamul lui Gheorghe-Vodă Ștefan. Nemulțumiții au pribegit în Transilvania, unde au convins pe generalul imperial Stainville să le dea oaste, „cătane” și nemți pentru a ocupa Moldova și a prinde pe Mihai Racoviță, așa cum fusese prins și domnul Țării Românești. Intrați în Moldova, la sfîrșitul anului 1716, cătanele și pribegii moldoveni ocupau mănăstirea Cașin și apoi Cetatea Neamțului, pe care le întăreau și aprovizionau și de unde prădau pînă la Roman și Adjud¹¹. Cum între conducători era Ceaurul, rudă cu Cantemireștii¹², care știa desigur că mănăstirea Mira avea „... zid înalt împregiur...”¹³, au fost trimise la Focșani cătane „... și au intrat în mănăstirea ce este acolo...”¹⁴. Această mănăstire credem că este Mira, aflată la 19 kilometri de Focșani, singura fortificație din regiune. De aici cetele prădalnice ajungeau pînă la Bîrlad, jefuind pe neguțătorii turci și pe pămînteni. Din veniturile mănăstirii Mira, Vasile Ceaurul lua 900 de ughi pentru a mai strînge oameni¹⁵. După eșecul încercării cătanelor și moldovenilor, conduși de lorenul François Ernaut („Frențe” al cronicii) și de sulgerul Gheorghe Velico, de a surprinde în Iași pe Mihai Racoviță, la 10—12 ianuarie 1717, acesta din urmă cu oastea sa cucerea Cetatea Neamțului. Împrăștierea după pradă a tătarilor ce veniseră în ajutor oștirii domnești a împiedicat pe domnitorul Moldovei să ocupe Cașinul, care, împreună cu mănăstirea Mira rămîneau ultimele centre de rezistență ale partidei prohabsburgice din Moldova¹⁶.

Abia la 1 mai 1717 Mihai-Vodă Racoviță relua campania contra celor două fortificații. După știrile ce se primiseră la scaunul domnesc din Iași, la Mira s-ar fi aflat 5000 de cătane, la Cașin 2000 și la Focșani 7000¹⁷. Poarta, ca răspuns la un raport al domnitorului, a trimis „... un ciobodar a vezirului cu ferman să meargă să răsipească acele două cetăți adecă mănăstiri”¹⁸. La 20 mai oastea moldo-tătară, avînd ca obiectiv principal cucerirea Mirei și alungarea cătanelor de la Focșani, pornea spre sudul Moldovei, luînd și șase tunuri cu munițiile lor. Ajunse la Odobești, trupele domnești au distrus un corp de pază al răsculaților și și-au continuat drumul spre Mira. La o jumătate de oră înainte de a ajunge la mănăstire, oastea moldo-tătară a fost întîmpinată de cătane, care „au ieșit cu toții din mănăstire gata de război, cu dobe și cu steaguri...”¹⁹. Risipiți, imperialii care scăpaseră au fugit în munți sub comanda căpitanului Ranit, fără să se mai poată închide la Mira (30 mai 1717).

¹⁰ Melchisedec, episcopul Romanului, *op. cit.*, p. 111 și N. Iorga, *Inscripții din bisericile României*, fascicula I, București, 1905, p. 23. Pisania redată mai corect de ultimul autor.

¹¹ M. Kogălniceanu, *op. cit.*, p. 113.

¹² N. Iorga, *Istoria Românilor*, vol. VII, București, 1938, p. 45.

¹³ M. Kogălniceanu, *op. cit.* (letopisețul lui Neculai Muste), p. 37.

¹⁴ Ibidem, p. 113.

¹⁵ Hrisov de la Mihai-Vodă Racoviță din 30 decembrie 1717, în „Ioan Neculce. Buletinul muzeului municipal din Iași”, fascicula 7, Iași, 1928, p. 154.

¹⁶ N. Iorga, *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor*, vol. VI, București, 1904, p. 424.

¹⁷ C. Erbiceanu, *Cronicarii greci*, Cronica lui Chiparisa, București, 1888, p. 73.

¹⁸ M. Kogălniceanu, *op. cit.*, p. 72.

¹⁹ Ibidem.

¹ Denumirea pare să vină, așa cum presupunea și E. Coliu, *Contribuții la un istoric al mănăstirii Mira*, Constanța, 1932, p. 6, de la numele proprietarului ocinei pe care s-a construit mănăstirea. Un caz similar semnalăm în ținutul Vaslui, unde întîlnim un schit Mira aflat pe moșia ce aparținuse unui Mira sau Mera Marmură uricar (vezi Arh. St. Buc. Fond Bunuri Publice-Moldova, Schitul Mira, pachet I, document 2). O amplă bibliografie este dată de N. Stoicescu în „Mitropolia Olteniei”, anul XXI (1969), martie — aprilie, Craiova. La aceasta adăugăm: C. C. Giurescu, *Istoricul Podgoriei Odobeștilor*, București, 1969; V. Cucu și M. Ștefan, *Ghid-atlas al monumentelor istorice*, București, 1970, p. 410.

² A. Sava, *Documente putnene*, vol. I, Focșani, 1929, p. 29; *Marele dicționar Geografic al României*, vol. IV, București, 1901, p. 311; E. Coliu, *op. cit.*, p. 7.

³ Melchisedec, episcopul Romanului, *Notițe Istorice și Arheologice*, București, 1885, p. 111, E. Coliu, *op. cit.*, p. 10, contestă informația, cu argumente neconcludente.

⁴ M. Kogălniceanu, *Letopisețele Țării Moldovei*, letopisețul lui N. Costin, tom. II, Iași, 1845, p. 62.

⁵ Ibidem, p. 58.

⁶ Ibidem, p. 59.

⁷ Ion Neculce, *Letopisețul Țării Moldovei*, ed. Iorgu Iordan, București, 1963, p. 125.

⁸ M. Kogălniceanu, *op. cit.*, tom III, Iași, 1846, p. 97.

⁹ I. Neculce, *op. cit.*, p. 197.

Fig. 1. Ruinele palatului egumenilor; turnul de sud-est.

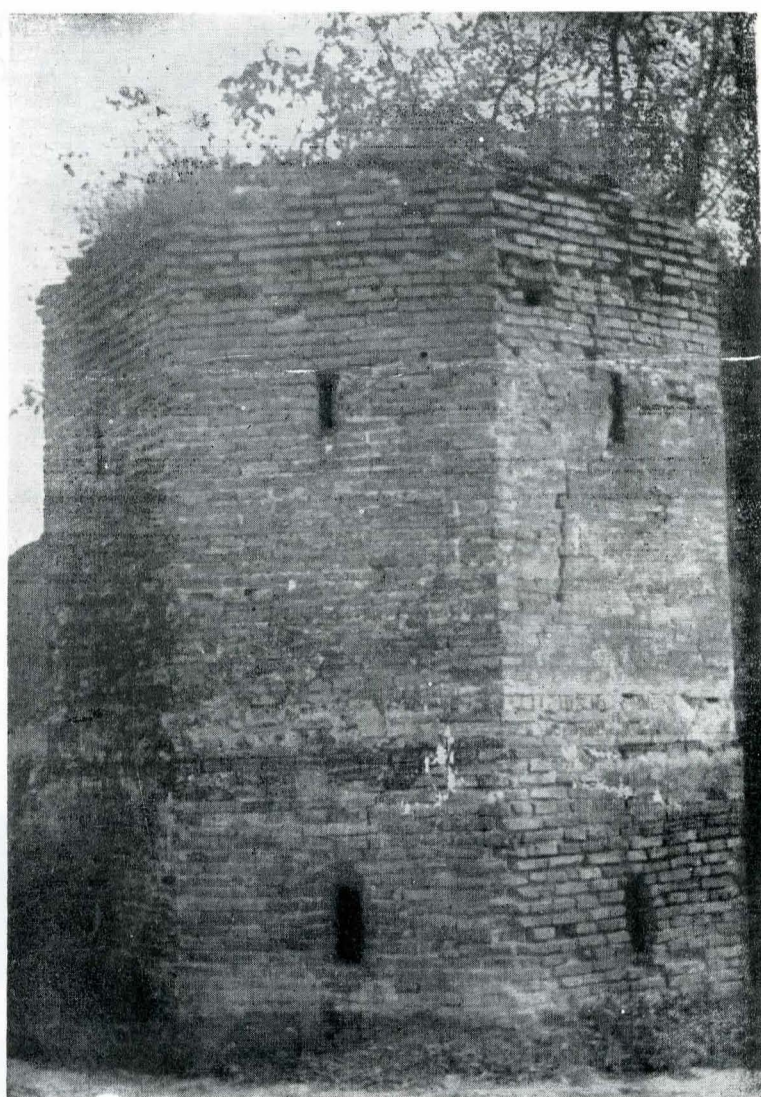

Fig. 2. Turnul de nord-vest.

Armata domnească „...venind la Mira, a găsit-o gata de război, cu țarfelechia (muniții, care de transport, cele necesare războiului) și proviant îndeajuns și șese sacaluse, și poarta împreună cu a mănăstirii o avea de fier și pe afară alta de lemn... Au găsit și două balerce cu praf de pușcă...“²⁰. Astfel pregătită cetatea Mirei ar fi putut rezista vreme îndelungată, dacă cei închiși acolo nu ar fi făcut greșeala să dea un atac la loc deschis. Teamă de a nu rămâne blocați la Mira i-a determinat să procedeze în acest fel, întrucât mănăstirea era un refugiu firesc pentru localnici, dar devenea o capcană pentru străini, drumul pe aici către Transilvania fiind aproape impracticabil.

După luptă, Mihai-Vodă Racoviță a sosit la Mira, împreună cu cîhodarul vizirului, ce supraveghea executarea firmanului Porții, și în două zile s-a sfârșit „cetatea de ziduri a Mirei“²¹, arzîndu-se mai întîi biserica de lemn și chiliile înălțate de Constantin Cantemir. Distrugerea zidurilor se va fi făcut așa cum s-a întîmplat apoi și la Cașin: „Pe unele locuri au pus lagum de au sfărămat zidul, pe de altă parte cu ciocane de fer... l-au risipit“²². Astfel, la începutul lui iunie 1717, fortificația de la Mira a fost distrusă, „iar nu foarte de tot“ după cum afirmă Neculce²³.

Desigur însă că pagubele erau mari astfel că abia în septembrie 1734, egumenul Mitrofan Calerghi putea să pună pisană de înnoire și desăvîșire a mănăstirii Mira. Acest eveniment avea să fie marcat și de un hrisov, de la 5 iunie 1735, prin care domnitorul Constantin Mavrocordat scutea lăcașul de o seamă de dări spre a-i aduce o „... mai bună stare... și pentru ca să meargă de aici, de la aciastă mănăstire ajutor de milă și la sfînta mare mănăstire Vathopedi

de la Sîfen/Tagora unde iastă închinată mănăstirea aciasta“²⁴.

Se părea că Mira — sau Mera cum i se zicea mai des acum — va domina în pace valea Milcovului, de pe înaltul platou pe care fusese construită. Dar abia peste patru ani, în 1739, Dumitrașcu Cantemir, fiul lui Antioh Cantemir, „lovea“ Mira spre a captura pe Lupul aga și pe socrul acestuia, mitropolitul Sidis, adăpostiți aici²⁵. Desigur că acesta va fi respectat ctitoria bunicului și tatălui său, ferind-o de distrugere. Nu același lucru îl vor face tătarii, care au jefuit cu totul mănăstirea în timpul invaziei lor din toamna lui 1758²⁶.

Refăcîndu-se apoi, lăcașul va fi înzestrat de egumenii ei greci cu un palat, „...un edificiu care coprinde... încăperi, adică mai multe odăi, rotunduri, sale și toate într-o zidire de trei etajuri (rînduri) sub un acoperămînt“²⁷.

La 1800, sub egumenul Arsenie, se capta un izvor pentru apă chiar în incinta mănăstirii, unde se amenaja o cișmea cu rezervor²⁸. Apa ce se scurgea era condusă printr-un canal subteran pînă la zidul de incintă, de unde ieșea în afară. În jurul mănăstirii se aflau un hambar pe picioare de zid precum și alte acareturi.

Construcțiile făcute la Mira erau posibile datorită poslușnicilor²⁹, pe care îi avea în secolul XVIII mănăstirea,

²⁴ D. Stănescu, *Viața religioasă la Români și influența ei asupra vieții publice*, București, 1906, p. 243.

²⁵ I. Neculce, *op. cit.*, p. 404, p. 407.

²⁶ N. Iorga, *Monumentele istorice în vechea noastră literatură*, în „BCMI“, anul XXVI, București, 1933, p. 101.

²⁷ Arh. St. Buc., Fond Ministerul Instrucțiunii Publice — România, dos. 1557 (1864), f. 126.

²⁸ Inscricția cu erori numeroase reprodusă de Melchisedec, episcopul Romanului, *op. cit.*, p. 114.

²⁹ Hrisov pentru 30 de poslușnici, de la N. Mavrocordat, 20 mai 1717, în D. Stănescu, *op. cit.*, p. 241.

²⁰ C. Erbiceanu, *op. cit.*, p. 75.

²¹ Ibidem.

²² M. Kogălniceanu, *op. cit.*, p. 73.

²³ I. Neculce, *op. cit.*, p. 321.

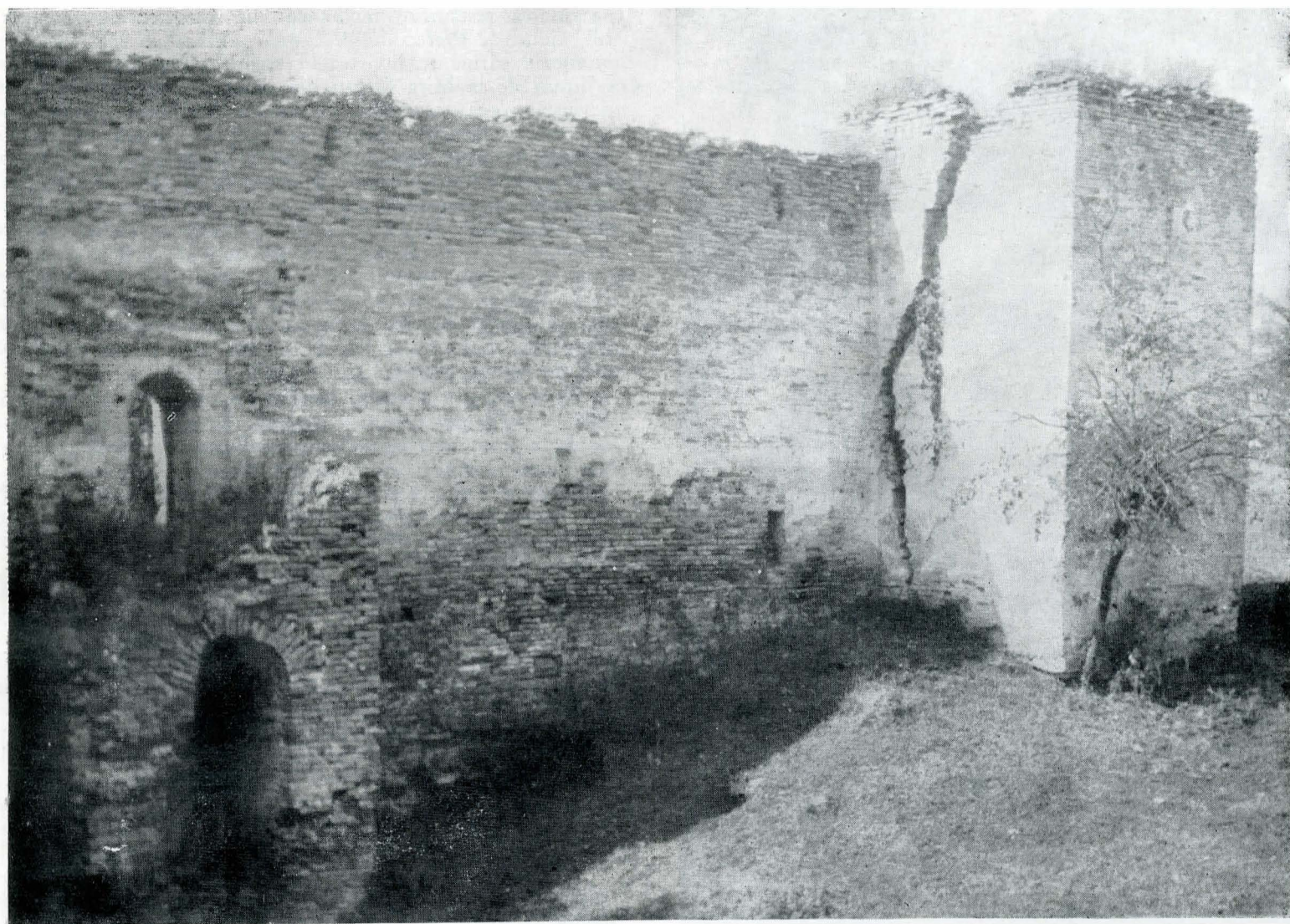

Fig. 3. Zidul de incintă și turnul de nord-est.

dar mai ales grație veniturilor provenite de la moșiile dăruite încă din vremea lui Constantin Cantemir, sau cumpărate mai pe urmă de către egumeni.

Astfel, în prima jumătate a secolului XIX, Mira era proprietara moșiei Milcovul³⁰, ce cuprindea satele Miera, Șindilari, Cotul Reghiului și Andrieșani³¹ și se întindea pe valea Milcovului, de la vârful Monteoru pînă la Odobești, Bolotești și Măgura Odobeștilor, totalizînd 8 299 falce³². În cuprinsul Țării Vrancei mănăstirea stăpînea părți din satele Voloșcani, Ruget, Năruja³³, cătunul Văleni din satul Tichiriș³⁴, locuri cu păduri și poieni. În ținutul Putna mănăstirea mai avea: locuri în satul Bolotești, pe care se aflau la 1835 „... o moară și o pio de tabac...“³⁵, „morile de la Precestan“ Adjutul Vechi, „cinci pămînturi din Pădureni“, satele Petrești și Mîndrești³⁶, părți din satele Purcelești, Comișești, Părlonești, Gogești³⁷. Peste rîul Siret în dreptul Adjudului Vechi, mănăstirea deținea satul Lespezi („Lespizîi“) din ținutul Tecuci³⁸. În tîrgul Odobești mănăstirea arendase terenurile pe care le stăpînea și pe care, pe la 1832—1834 erau construite un han, o școală mozaică³⁹ și cîteva binale.

În capitala ținutului Focșanilor, ctitoria cantemirească avea proprietăți la „ocol“⁴⁰, în mahalaua poștii, „o casă... care se numește casă de beilicu...“, construită în 1824⁴¹. Dar principala proprietate a mănăstirii în Focșani era moșia Stăești, care devenise piața orașului, pavată în 1858 de municipalitate și pe care se înălțau hanul lui Hagi Pompic⁴² și alte construcții.

Egumenii de la Mira, din prima jumătate a secolului XIX, Zaharia, Sofronie, Panarie⁴³, s-au dovedit zeloși apărători ai drepturilor mănăstirii, mai ales în ceea ce privește perceperea diferitelor arenze. Dări mari trebuiau să plătească și țăranii de pe moșiile mănăstirii.

Fără a egala prin veniturile sale, provenite după 1821 din arendarea proprietăților, marile mănăstiri închinat din Moldova, Mira obținea anual sume însemnate (19 350 piaștri pe la 1827⁴⁴, 60—70 mii de lei în 1835⁴⁵, 6 612 galbeni, fără a se arenda și pădurile, în 1852⁴⁶). La acestea se adăugau alte venituri provenite din arendarea celor opt crîșme ale mănăstirii⁴⁷, a „balanței romane“ din piața Focșanilor⁴⁸, din sumele încasate de mănăstire de la vama Focșanilor și cota parte din mortasipia domnească, încă din secolul XVIII⁴⁹.

³⁰ Arh. St. Buc., Fond Ministerul Instrucțiunii Publice-Moldova, dos. 707 (1851), f. 1.

³¹ T. Codrescu, *Uricarul*, vol. VI, Iași, p. 100.

³² I. Ionescu de la Brad, *Agricultura română în judeciul Putna*, București, 1870, pp. 455—456.

³³ E. Coliu, *op. cit.*, p. 15.

³⁴ A. Sava, *op. cit.*, vol. II, Chișinău, 1931, p. 118.

³⁵ Arh. St. Buc., Fond mănăstirea Mira, dos. 6 (1835), f. 2.

³⁶ Arh. St. Buc., Fond Ministerul Instrucțiunii Publice-Moldova, dos. 707 (1851), f. 1.

³⁷ T. Codrescu, *op. cit.*, p. 100.

³⁸ Arh. St. Buc., Fond Ministerul Instrucțiunii Publice-Moldova, dos. 707 (1851), f. 1.

³⁹ Arh. St. Buc., Fond mănăstirea Mira, dos. 1 (1832), f. 3 (pentru han); dos. 5 (1834), f. 2 (pentru școală).

⁴⁰ Ibidem, dos. 8 (1838).

⁴¹ Ibidem, dos. 10 (1838), f. 1; dos. 11 (1838), f. 1.

⁴² Ibidem, dos. 14 (1865), f. 15, 16.

⁴³ Atestări documentare între 1814—1838, ibidem, dos. 1—11 și 13—14 (dos. 12 (1852) se referă la schitul Mira din ținutul Vaslui).

⁴⁴ Hurmuzaki, *Documente privitoare la Istoria Românilor*, Suplement I, vol. V, București, 1894, p. 20.

⁴⁵ Ibidem, p. 204—306.

⁴⁶ T. Codrescu, *op. cit.*, p. 93, p. 100.

⁴⁷ I. Ionescu, *op. cit.*, p. 457.

⁴⁸ Hurmuzaki, *op. cit.*, p. 20.

⁴⁹ Hrisov din 15 martie 1712 de la N. Mavrocordat, în D. Stănescu, *op. cit.*, p. 240.

Fig. 4. Placa de marmură a cișmelei.

Din aceste fonduri, egumenii Mirei, ce se declaraseră, în 1835, degrevați de orice obligație culturală către locuitorii țării⁵⁰, nu înțelegeau să cheltuiască nici măcar sumele necesare desăvârșirii unor construcții de pe moșiile mănăstirii, cum era de pildă biserica din Lespezi⁵¹. Dar odată cu urcarea în scaunul domnesc de la Iași a lui Grigore Al. Ghica (1849), controlul statului asupra mănăstirilor închinat crește, în sensul unei contribuții a acestora la dezvoltarea țării. Secundat de ministrul său de Culte și Instrucție Publică, Dimitrie Rallet, principele dovedea o stăruitoare preocupare pentru desăvârșirea și conservarea monumentelor românești. Ca atare, egumenul de la Mira, Anania Miron, se va supune ordinelor de la Iași pentru isprăvirea bisericii din Lespezi⁵². Se va fi început tot acum construirea bisericii din Adjudul Vechi, rămasă însă neterminată⁵³.

Secularizarea averilor mănăstirești va avea urmări însemnate și pentru mănăstirea Mira. Documentele mănăstirii s-au pierdut odată cu plecarea călugărilor greci. Veniturile moșiei Milcovul, pentru care avem date, scad de la 2 530 galbeni în 1860 la 1 340 galbeni în 1868⁵⁴. Lăsată în grija unui curator sau îngrijitor, mănăstirea Mira, acum doar biserică de sat, avea nevoie de grabnice reparații la acoperișul clădirilor, la gardul livezilor și viilor ce-i fuseseră lăsate. În anii 1864—1874 îngrijitorii de la Mira au adresat Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice peste 18 cereri și rapoarte arătând

necesitatea restaurării monumentului. Cu iscusință, ministrul, ajutat de Prefectura de Putna, a creat un cerc vicios în interiorul căruia se învârteau cererile de reparații. Când îngrijitorii de la Mira făceau din banii lor mici reparații sau deveneau prea stăruitori, constatăm documentar înlocuirea lor, din „nefericire” pentru minister cu oameni la fel de sîcîitori. În acești zece ani ministerul a obținut totuși pentru Mira „patru brazi căzuți”, din care să se facă șindrila pentru acoperiș. Asemenea „grijă” pentru mănăstire nu a întîrziat să-și arate roadele. Palatului egumenilor greci, clădire apreciată la suma de 3 130 de galbeni (1860) și greu încercată de cutremurul din 1865, avea să-i cadă acoperișul în 1868. Biserica, și ea cu acoperișul parțial căzut, avea să fie măcinată pînă la roșu de apa ploilor. Acareturile din jurul mănăstirii erau ruinate în 1874; cișmeaua cu „cea mai bună apă din munți” devenise o mocirlă⁵⁵.

Episcopul de Roman, Melchisedec, care vizita Mira în 1883, o află părăsită și devastată. Cu un an mai înainte catul de lemn al clopotniței se prăbușise și odată cu el și cele două clopote. Livada și via din jurul mănăstirii fuseseră distruse și transformate parte în ceair pentru cai.⁵⁶ Nicolae Iorga în călătoriile sale prin țară de la începutul secolului nostru, a fost printre ultimii care au văzut și descris foisorul de la Mira⁵⁷.

Astăzi⁵⁸, ctitoria Cantemireștilor este o ruină impozantă. Pe sub clopotnița de piatră, căreia îi este adosat un turn cu scară spiralată, se pătrunde în incinta patrulateră a mănăstirii. Zidul de incintă, înalt de 3—4 metri, este construit din piatră, cărămidă și bolovani de rîu încastrați. La cele patru colțuri ale incintei se află turnuri, două poligonale, unul rotund iar ultimul patrulater. Între acestea două din urmă se află instalația de scurgere, o ieșire secretă și foisorul, ale cărui colonadă și suprastructură au dispărut. În curtea fortificată a mănăstirii o ridicătură de pămînt amintește locul unde în secolele XVIII și XIX se înălța palatul egumenilor, cu trei caturi și beciuri adînci.

Aflată în mijlocul incintei, biserica este susținută de mari contraforturi, pe care crește iarba. Ferestrele ei au ancadrame de piatră cu rozete sculptate la colțuri; în partea de sus a zidului se află un șir de ocnițe⁵⁹. Prin pridvorul închis (golurile dintre coloanele sale au fost astupate cu zidărie) se intră în biserică, pe sub pisană cu text grecesc și romănesc. În pronaosul bisericii, în stînga intrării, se află portretele ctitorilor Constantin și Antioh Cantemir, ale boierului Moțoc și al jupînesii sale, Ursa, surprinși cu măiestrie de zugravul din prima jumătate a secolului XVIII. În dreapta intrării sînt zugrăviți doi clerici, probabil egumenul ctitor Mitrofan Calerghi și episcopul de Roman.

Pe laturile de nord și de sud ale pronaosului se află două nișe pentru morminte, fără pisanii și ambele au același aspect. Naosul are bolta căzută (după 1932) și înlocuită cu o învelitoare de tablă pe schelet de lemn.

Mănăstirea Mira, mult degradată, pune cercetătorului o seamă de probleme privitoare la relația dintre ctitoria de lemn⁶⁰ a lui Constantin Cantemir și cea de piatră a fiului său Antioh, ce coexistă între 1706 și 1717, la rolul ei economic în viața ținutului Putna, la încadrarea sa în sistemul de fortificații al Moldovei de sub munte.

Studiul arheologic și istoric la fața locului sperăm să poată reconstitui întreaga existență a ctitoriei fortificate a Cantemireștilor de la Mira.

⁵⁵ Arh. St. Buc., Fond Ministerul Instrucțiunii Publice - România, dos. 1557 (1864).

⁵⁶ Melchisedec, episcopul Romanului, *op. cit.*, p. 93, pp. 114—115.

⁵⁷ N. Iorga, *Sate și mănăstiri din România*, București, 1905, pp. 150—152.

⁵⁸ Observații făcute de noi la Mira în 1969 și 1970. Mulțumesc și pe această cale ajutorului dat de Minola Nicolau și de parohul N. Măgureanu.

⁵⁹ Prin unele detalii biserica este ultimul monument cu influențe gotice din Moldova, vezi G. Balș, *Bisericile și mănăstirile moldovenesti, din veacul al XVII-lea și al XVIII-lea*, București, f.a., p. 205., pp. 214—215.

⁶⁰ Totuși acte de la Nicolae-Vodă Mavrocordat, din martie și mai 1712, care afirmă că „... Mira după Milcov iaste zidită din temelie de răposatul Constandin Cantemir Vodă...” (D. Stănescu, *op. cit.*, p. 239, 241).

⁵⁰ Hurmuzaki, *op. cit.*, pp. 304—305.

⁵¹ Arh. St. Buc., Fond Ministerul Instrucțiunii Publice - Moldova, dos. 1027 (1855), f. 3.

⁵² Ibidem, f. 2, 4.

⁵³ Arh. St. Buc., Fond Ministerul Instrucțiunii Publice - România, dos. 1557 (1864), f. 21.

⁵⁴ I. Ionescu, *op. cit.*, p. 457, 460.